

Озгъан ишлеге тюз багъа берирге, алаган тийишли оюмла табаргъа

Ахыры. Алы 1-чи бетдеди.

Сохроков да сөлөшгөндү. Ол Кавказ уруш ол замандагы империялар араларында геополитика даулашы хатасындан башланганын

чертгенди. «Ол кезауат нек башланганы эмда ол халкъгъа къаллай кыйынлык келтиргенин тюз тохташдыры жалаанда бир

мурат бла этиледди – ол ишле тюз багъа берир ючюн. Болсада, халкъда айтылгъаныча, озгъан заманлар юсеринден кергини билген жашууну баш жоруу эгер ючюн угъай, келир коллеринги тюз кзуар ючюн керекди», – дегенди ол. Хаути Сохроков быйылдан башлап сентябрь айда Адыганы халкъы аралы ючюн тохташдырыгъа деген оюу этилгенди да билдиргенди. «Ол э жаш адамларыбыз жореклеринде ачылышы кетерип, ата-бабаларыбыз сый-намысларына юйретир ючюн тохташдырылады», – деп кышханды. Бу шулу жыйлыгъада КъМР-ни муфтини Хазрата-

ли Дзасежв өлгенлеге дууа тутдургъанды. Ол Аллахдан мындан ары бир халкъ да боллай кыйынлыкка кермеине тилек этгенди. Ызы бла жыйлыгъанла «Древо жизни» эсгертиге голле салгандыла. Кюнню экинчи жарымда КъМР-ни Миллет музейинде Кавказ урушу 150-жылгына аталып, керимю ачылыгъанды. Ол Торкъде, Сиринда, Иорданияда, башка къараллада жашаган адыганы коллекцияларындан кзуралгъанды.

Фатима ТОКОВА.
Суратланы **ХОПАЛАНЫ**
Марзаят алгъанды.

КЕРМЮЧ

Узакъ ёмюрлени тирилтген суратла

Бу кюнде Суратла искусстволаны музейинде Кавказ уруш бошталгъаны 150-жылгына аталган «Соеме мен Кавказны...» деген керимюч ачылыгъанды. Аны экспозициясына кирген чыгармала култура аралы фондларындандыла. Былгъа кырап, халкъларыбыз тарыхны эслерине тошорюрге кёп адам жыйылган эди. Аланы санында КъМР-ни Правительствоосуну Председатели орунбасары Руслан Фиров, КъМР – де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченный Зумакъулланы Борис, республиканы култура министри Мухамд Кумухов, Басма эмда аспапны коммуни-кация жаны бла кырап комитети таматасы Игорь Дроздов эм бошхала болгъандыла.

Келгенлеге кыл къбузну мудах макъамлары бла тобегенди. Ол аууазла бизни узакъ ёмюрлеге, ата – бабаларыбыз жашаган дунягъа, кюрюгенча кыронгөндю. Не заманда да кавказлыла тамакталагъа намыс эте билген, жашлыкны сыйын керген магъаланы болуп, кюншу халкъыны хурметлеген боркха саналгъанды. Бу жорукъланы тута келгенлигибиз ючюн болур, бионоглокче кёп миллет кырабылгъа эмда экинчи жерини сакълагъаныбыз да. Керимюнде ишле да бийик тау-

ланы тийрелеринде жашагъанлары эркинликке, кертичиликке итингенлерин, Ата журтларын кериз сийгенлерин ачыкълайдыла.

Кавказ постлени, жазычулары, музыкантланы, художниклени да намыс эте билген, жашлыкны сыйын керген магъаланы болуп, кюншу халкъыны хурметлеген боркха саналгъанды. Бу жорукъланы тута келгенлигибиз ючюн болур, бионоглокче кёп миллет кырабылгъа эмда экинчи жерини сакълагъаныбыз да. Керимюнде ишле да бийик тау-

СУРАТЛА (онгдан солгъа): Зумакъулланы Борис, Руслан Фиров, Игорь Дроздов.

пейзаж» атлы сурат неда 1858 жылде дуняны керген кёпюнчюлене кыйын къадарларыны юсюнден харларгъан «На арбе через реку» деген да къараучуланы келлерине жетгенди.

Ф. Рубону ишлери бир сейр шатыкълары бла билейде эсинги. «Бсадики в горах Кавказа» (1884-жыл) панорамалы чыгармада бу жерлен эр кишилер, тамаша табигъат бла бирликте эркинликни бла тозюкню излеген болгъанлары анылабыз.

Кесини жашауну эм чыгармачылыкъ жолун Кавказ – Малкъар бла байламлы этген биринчи профессионал художник, орусу живописец – демократ М. Алехинди. Кавказлы жаш адамлары ариуулукъларын, таз кёллюклерин, намыслыкъларын аны «Портрет горца» атлы ишинде керёбиз. Авторну «Базар в Нальчике» композициясына кыраи, бир такыйкъыгъа озгъан ёмюрге жашуу-турулуша тозюк болгъа.

«Горный аул» суратында уа 1912 жыл-

ны жылы, зынгырадуукъ хауасын сезгенчабыз.

М. Пермонтовну «Измалл – бей-экизалы чыгармасы «Кавказские поэмы» деген китапха киреди. Экспозицияда РФ – ни халкъ художниги Г. Паштовну ага деп жазгъан онбеш графика иллюстрациялары керюрге болукъду. Е. Лансерени, Г. Жеумуховну скульптуралары да аныклагъандыла бизни халкъланы тин байлыкъларын. Россейин халкъ устасы, КъМР – ни културасыны сыйлы куллукусу Мокъчаланы Владимир хазырлагъан малкъар халкъны бурунгулу кыл къбузу бла къабатырлыланы тарыхы шихалшичалары да тахандыла керимюнде тийишли жерлеринде.

Бу алапат ишле, Руслан Фиров айтханыча, заман бла бирге барып, тарыхда болган абыжы болупланы эсде тутаргъа себеплик этедиле.

ЖАНГОРАЛЛАНЫ Назжабат.
Суратла авторундула.

ЖЫЙЫЛУУ

Келтирилген шартла сагъайтадыла

СПИД-ден өлгенлени эсгерюню халкъла аралы кюню 1983 жылдан башлап, май айны ючюнчю айыа кюнюнде белгилениди. Аны мураты – халкъ асламаны эслерин ВИЧ арууну кюркулуугуна буруду. Бу кюню Нальчикде биринчи номерли клиника шахар больнишаны жуукъган аруулагъа бакъгъан белюмю да белгилегенди. Ыйык кюн аны арбазында СПИД-ден өлгенлеге деп ишленген мемориал къанганы къатана кёп адам жыйылгъан эди. Ала жуа чыракъланы жадырып, къанганы алына орнатхандыла, ызы бла голле

салгъандыла, бир минутну шумсуз сөөлгендиле. Ол шошлукъну СПИД аралы поликлиника белюмюно таматасы Аминат Шомахова бузгъанды. Ол сакъш этидирча шартла келтиргенди: СПИД-ден аругъанланы саны ёседи. Бек кыайгъы этдиргени уа аны жашадан жаш бола баргъаныды. Бионоглокче республикада 900 адам арууну Быйыл 228 адам өлгенди, эсепте уа 490 адам турды. Эр бла кытын арууну да кёп юйюр барды. Бу белюмде ишленген врач Азамат Азубеко а адамланы эслерин ВИЧ

жыл жашагъанлары проблемаларына эмда андан кёпле өлгенлерине, бу аругъа багъууну кыйыматлы адамларын излетге буругъа борчлубуз дегенди. СПИД-ни юсюнден не къадар кёп адам зшитсе, андан кесин сакълай билсе, ол къадар ири болукъду деп чертенди.

Эсигизге салайкы: бу кюн тохташдырылгъанында, аруу алай тер жайлыр деп кешини эсинде жокъ эди. Алай жарсууыгъа, ВИЧ миллионла бла адамланы жашууларын алып барады. 2012 жылда ВИЧ бла дуняда 35,3 миллион адам жашай эди. Аланы асламысыны

жыл жашагъанлары проблемаларына эмда андан кёпле өлгенлерине, бу аругъа багъууну кыйыматлы адамларын излетге буругъа борчлубуз дегенди. СПИД-ни юсюнден не къадар кёп адам зшитсе, андан кесин сакълай билсе, ол къадар ири болукъду деп чертенди.

Эсигизге салайкы: бу кюн тохташдырылгъанында, аруу алай тер жайлыр деп кешини эсинде жокъ эди. Алай жарсууыгъа, ВИЧ миллионла бла адамланы жашууларын алып барады. 2012 жылда ВИЧ бла дуняда 35,3 миллион адам жашай эди. Аланы асламысыны

ХОПАЛАНЫ Марзаят.

Документле

Мусукъланы Тахирни жашы Алийни Къабатыр-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъалауну юсюнден Къабатыр-Малкъар Республиканы Башчысыны

Кёп жылланы ахшы ишлегени, республика экономикасы аймагында табыгъат кыйын салгъаны ючюн Мусукъланы Тахирни жашы Алийни – Къабатыр-Малкъар Республиканы Башчысыны кыулугъун болжаллы халда толтургъан

Нальчик шахар, 2014 жылда 20-чы майда, №113-УГ

Р. А. Кушховага «Къабатыр-Малкъар Республиканы сыйлы экономисти» деген ат атауну юсюнден Къабатыр-Малкъар Республиканы Башчысыны

Кёп жылланы ахшы ишлегени, экономика аймагында кыйын салгъаны ючюн Кушхова Раида Адеевнага – Къабатыр-Малкъар Республиканы уруну эм социаль-

Къабатыр-Малкъар Республиканы Башчысыны кыулугъун болжаллы халда толтургъан

Терк району Тёбен Акъбаш элини бир кесегинде бир къауум ишлеге чек салыуну (карантин тохташдырыуну) юсюнден Къабатыр-Малкъар Республиканы Башчысыны

Терк району Тёбен Акъбаш элинде кутургъан аруулары болган малла ачылыгъангъанларга бла жайлауа эмда Россей Федерацияны «Ветеринарияны юсюнден» 1983 жылда 14-чю майда чыгарылган 4979-1 номерли Законуну 17-чи статьясына, дагында Къабатыр-Малкъар Республиканы эл молк министрени 2014 жылда 15-чи майда чыгарылган МЛШ-05/1390 номерли оюнууну тийишлиликте кутургъан арууну жайлыуну тохташты муратда:

1. Терк району Тёбен Акъбаш элини бир кесегинде – Кальмовск, Сталин, Гагарин аты эмда Садовая орманларында – бир къауум ишлеге

Къабатыр-Малкъар Республиканы Башчысыны кыулугъун болжаллы халда толтургъан

Къабатыр-Малкъар Республиканы Правительствоосуну БУЙРУГУ

2014 жылда 21-чи майда №303-рп Къабатыр-Малкъар Республиканы жеринде сакълауа эмда кыйын табигъат болуу тохташганы бла байламлы эмда алыны хаталарын кетерип, жанылары болдурмаз муратда республиканы халкъны жашуу ырахатлыгына чырмау этилмезе ючюн:

1. 2014 жылда 21-чи майда 18 сакътадан Къабатыр-Малкъарда табигъат кыйынлыкъланы болдурмаз эмда ала келтирген хаталаны кетериу жаны бла бир кырап системаны битю кючери бла бир кекерли «Повышенная готовность» деген халгъа келтирилмеге эм алай бла ишлерге борчурыла.

2. Россей Федерацияны Граждан кырууланууну ишлери, кыйын болуула эмда табигъат кыйынлыкъланы хаталарын Къабатыр-Малкъар Республиканы Правительствоосуну Председатели

Къабатыр-Малкъар Республиканы Башчысыны кыулугъун болжаллы халда толтургъан

Къабатыр-Малкъар Республиканы Башчысыны кыулугъун болжаллы халда толтургъан

Къабатыр-Малкъар Республиканы Башчысыны кыулугъун болжаллы халда толтургъан

УБЛАШЛАНЫ Мурат.